

शाला स्त्री शाल-सच् । १ गृहे अमरः । इष्य २ स्तम्भ-
स्वशाखायाञ्च । १ गृहे देवे (चाव) मेदि० ।

शालाङ्ग पु० पाणिनौ सुनौ जटा० । [यवासे हेमच० ।

शालाजिर पु० न० शालाजिरमिवाकारेऽस्त्वस्य सच् ।

शालाच्च पु० शाल इवावृत्ति अन्वय-इन् । शाकभेदे
(शाक्य) गच्छ० ।

शालातुरीय पु० शाकादरे भवः । तद्व्यामनाशिन पाणिनि-
सुनौ जटा० शालातुरीय इति पाठान्तरम् ।

शालानी स्त्री शाकपानयति आनी-ङ गौरा० डीप् ।

विदायां गच्छ० । [क्षिप्रां डीप् ।

शालामृग पु० स्त्री० शाकायां गृहे मृग इव । २ ग्रावे हारा० ।

शालाहक पु० स्त्री० शाकायां गृहे, शाखायां वा हक इव
वा । १ कुक्षुरे २ गृहावे अमरः । ३ विष्ठावे ४ सुनौ

राजनि० पृथानरे च गच्छ० । सर्वत्र क्षिप्रां डीप् ।

शालि पु० शक+रञ् । कश्मादिधान्ये, २ षष्ठिकादिधान्ये,
अमरः । १ गन्धमाकारे च मेदि० । शालिभेदादिकं
“कण्डनेन विना शुक्लाः हेमन्ताः शाकयः स्युताः”

इत्यादि भावप्र० उक्तम् । धान्यगण्डे दृश्यम् ।

शालिका स्त्री शालिरिव कायति कै-क । विदायां ।

शालिञ्च पु० शालिं चयति चम-ङ् पुषोऽनुम् । शाकभेदे गच्छ०

शालिनीकरणम् अशाकीनः शाकीनः लज्जितः क्रियते-
ऽनेन न लोभ+चि-ल-करणे ल्युट् । तिरस्कारे लिका० ।

शालिपर्णी स्त्री शाबेरिव पर्णान्यस्याः डीप् । मावपण्यां
राजनि० ।

शालिपिष्ट न० शाबेः पिष्टमिव गुभ्रत्वात् । स्फटिके लिका०

शालिवाहन पु० विक्रमादित्यं कृत्वा शशाङ्कप्रवर्धके नृप-
भेदे शककृतं गवदे दृश्यम् ।

शालिहोत्र पु० स्त्री० शाकयो ह्ययन्तेऽल ऊ-डन् । १ घोटके
लिका० क्षिप्रां डीप् । २ अथवाऽस्त्ववर्धके नृपभेदे पु०
राजनि० ।

शाली स्त्री शाल-सच् गौरा० डीप् । कृष्णजीरके राजनि०

शालीन थि० तालामहति थ । १ छन्दे अलज्जे, अमरः ।
२ मित्रेयायां स्त्री राजनि० ।

शालू न० शाल-सच् । १ शालूके गच्छ० । २ कषायद्रव्ये,
३ चोरनामगन्धद्रव्ये च मेदि० । ४ भेके पु० ५ गृहे
हेमच० । [तत्प्रापं अमरः । २ जातोफले राजनि० ।

शालू(लू)क न० शाल-सकञ् । कुसुमादिमले गच्छ० । ककञ् ।

शालूर पु० स्त्री शाल-करच् । १ भेके अमरः क्षिप्रां डीप् ।

शालीय पु० शाकायां भवः ङक् । १ मधुरिकायाम् अमरः ।

२ मित्रेयायां स्त्री राजनि० टाप् ।

शालीत्तर पु० व्यामभेदे । [जटा० ।

शालीत्तरीय पु० शालीत्तरे व्यामे भवः ङ् । पाणिनिसुनौ

शाल्मल पु० शाक-मलच् । (शिशुल) १ इले गच्छ० २ तक्षि-
जितदीपभेदे च विष्णु पु०

“शाल्मल्येऽन्तर्धीरो वपुर्मास्तवसुतान् शृणु । तेषान्

नामसन्धारेः सप्त वर्षाणि तानि वै । ज्ञेतोऽल हरित-

स्यैव जीमूतो बोहितस्तथा । वैद्युतो मानसश्चैव सुप्र-

भय महासुने । शाल्मलेन ससृष्टोऽसौ दीपे-

नेक्षुरसोदकः । विस्रोत द्विगुणेनायं सर्वतः संहतः स्थितः ।

तत्रापि पर्वताः सप्त विज्ञेया रत्नयोदयः । रसाभिव्यञ्ज-

कास्ते तु तथा सप्तैव निष्प्रगाः । कुसुमसुन्दरश्चैव

तृतीयश्च वसाङ्कः । शोणो यत्न मञ्जोषध्याः स चतुर्थो

मङ्गीधरः । कङ्कस्तु पञ्चमः षष्ठो महिषः सप्तमस्तथा ।

कुसुमान् पर्वतवरः सरिच्चामानि मे शृणु । योनितो

या विदग्धा च चन्द्रा शुक्ला विमोचनी । निवृत्तिः सप्त-

मी तासां स्युतास्ताः पापशालिदाः । श्वेतश्च बोहित-

स्यैव जीमूत हरितं तथा । वैद्युतं मानसश्चैव सु-

प्रभं नाम सप्तमम् । सप्तैतानि तु वर्षाणि चातवर्ग्यं यु-

तानि वै । शाल्मलेऽपि च ये वर्षा वसन्त्येते महासुने ।

अपिवाद्याः दणाः पीताः कृष्णाश्चैव पृथक् पृथक् । मा-

ङ्गणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राश्चैव यज्जति तम । भगवन्तं

समस्तस्य विष्णुमात्मानमव्ययम् । वायुभूतं सखत्रेऽप्ये-

र्यञ्चिनो वक्ष्यं स्थितम् । देशानामल साविध्यमत्रैव

सुमनोरमे । शाल्मलश्च महाहृदो नान निर्वृत्तिकार-

कः । एष दीपः ससृष्टेण सरोदेन समाहतः” ।

शाल्मलि(ली) पु० स्त्री० शाल-मलिच् वा स्त्रीत्ये वा डीप् ।

(शिशुल) इले २ मोचरसे हेमच० ।

शाल्मल्लगुणादिकं भावप्र० उक्तं यथा

“शाल्मल्लो शीतला स्वच्छा रसे पाके रसायनी । जे-

शला क्षिप्रवीजा च हृष्यो रक्तपित्तजित् । शाल्मल्लो-

पुष्पमाकन्तु हतसंस्वसाधितम् । प्रदरं नागयन्त्रैव

दुःसाध्यश्च न शयः । रसे पाके च मधुरं धपायं

शीतलं गुरु । कफपित्तासृजित् पाण्डि वातलं च प्रकी-

र्तितम् । श्वरकभेदे यत्न शाल्मलीकण्डकेनोरफिणः

पोशने नरवयव्ये दृश्यम् । [राजनि० ।

शाल्मलिक पु० शाल्मलिरिव कायति कै-क । रोहितहृदे